

FRANSISKUSHJELPEN

Årsrapport 2020

Hjelpe, lindre og være tilstede

Fransiskushjelpen

Enerhauggata 4
0651 Oslo

Telefon 22 70 76 80
post@fransiskus.no

Vipps 95093
Bankkonto 7076.05.50041
Organisasjonsnummer 938 433 054

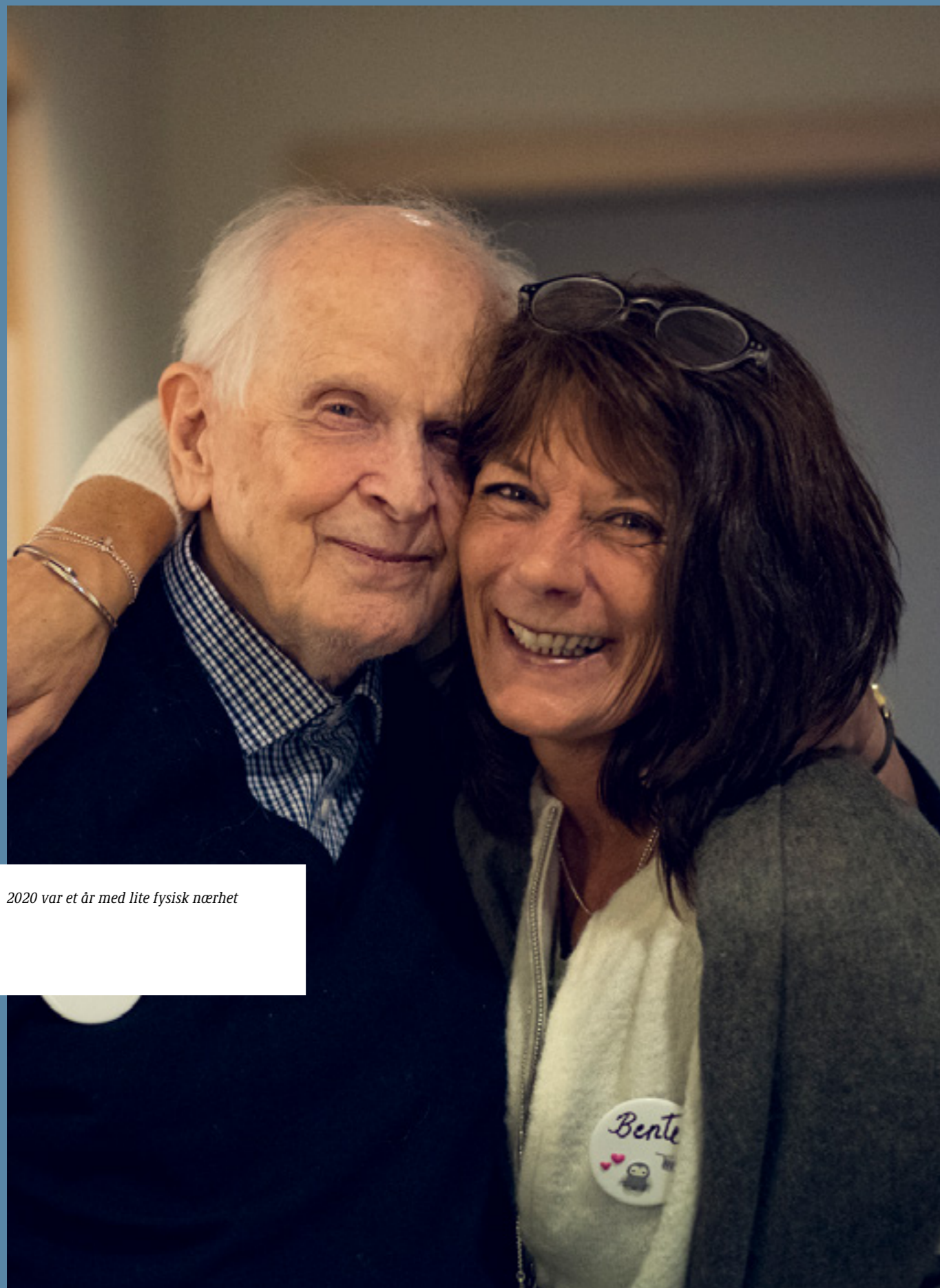
www.fransiskushjelpen.no

www.facebook.com/fransiskushjelpen

www.instagram.com/fransiskushjelpen

INNHOOLD

- 4** **Nestekjærlighet i annerledesåret**
Hilsen fra generalsekretær Lise Tørnby
- 6** **Våre tjenester gjennom året**
Les om nøkkeltall og aktiviteter vi har gjennomført i Fransiskushjelpen i 2020
- 16** **Strategi 2021-2023**
Strategi 2021-2023 med hovedmål knyttet til identitet, frivillighet, fag/kompetanse og organisasjon ble utarbeidet og vedtatt i 2020
- 18** **Høydepunkter fra 2020**
Langt flere hjemmedød i 2020, digitale sorggrupper og testing for korona på gata
- 22** **Frans av Assisi**
Hvorfor lar vi oss inspirere av en munk fra middelalderen i vår tid?
- 23** **Om Fransiskushjelpen**
Kort om oss samt nøkkeltall fra organisasjonen i 2020

2020 var et år med lite fysisk nærhet

Nestekjærlighet i annerledesåret

Året 2020 vil for alltid bli stående i koronaens tegn. Det gjelder også for arbeidet i Fransiskushjelpen. Fokus på smittevern, oppdateringer av retningslinjer og vurderinger av hvilke aktiviteter som kan gjennomføres har preget arbeidet gjennom året. Målet har vært å sikre at de som trenger hjelp og støtte fra Fransiskushjelpen fortsatt skal få det, og samtidig bidra til å begrense smitten i samfunnet.

Vi er glade og stolte over alt arbeid som er gjort av ansatte og frivillige i Frans av Assisis ånd i 2020, til tross for den tidvise nedstengningen av samfunnet.

Vårt tilbud Sykepleie på hjul, som gir helsehjelp til rusbrukere på gateplan i Oslo, har holdt åpent gjennom hele pandemien. Det er vi glade for. Det er viktig at helsehjelp når ut til de som trenger det mest, også under en pandemi. I samarbeid med Oslo kommune har vi gjennomført koronatesting av våre pasienter, og vi har jevnlig rapportert om smittesituasjonen på gata til Helsedirektoratet.

Til sammen har 130 alvorlig syke og døende fått mulighet til å dø i eget hjem i løpet av 2020. Ofte gir hjemmedød også økt hjemmetid, hvilket er svært verdifullt både for pasienter og pårørende. En av de pårørende sier det slik: «Jeg vet ikke hva vi skulle gjort uten Fransiskushjelpen. Hele familien følte trygghet ved deres tilstedeværelse. Dere gjorde den vanskelige tiden lettere».

Tjenestene i Fransiskushjelpen

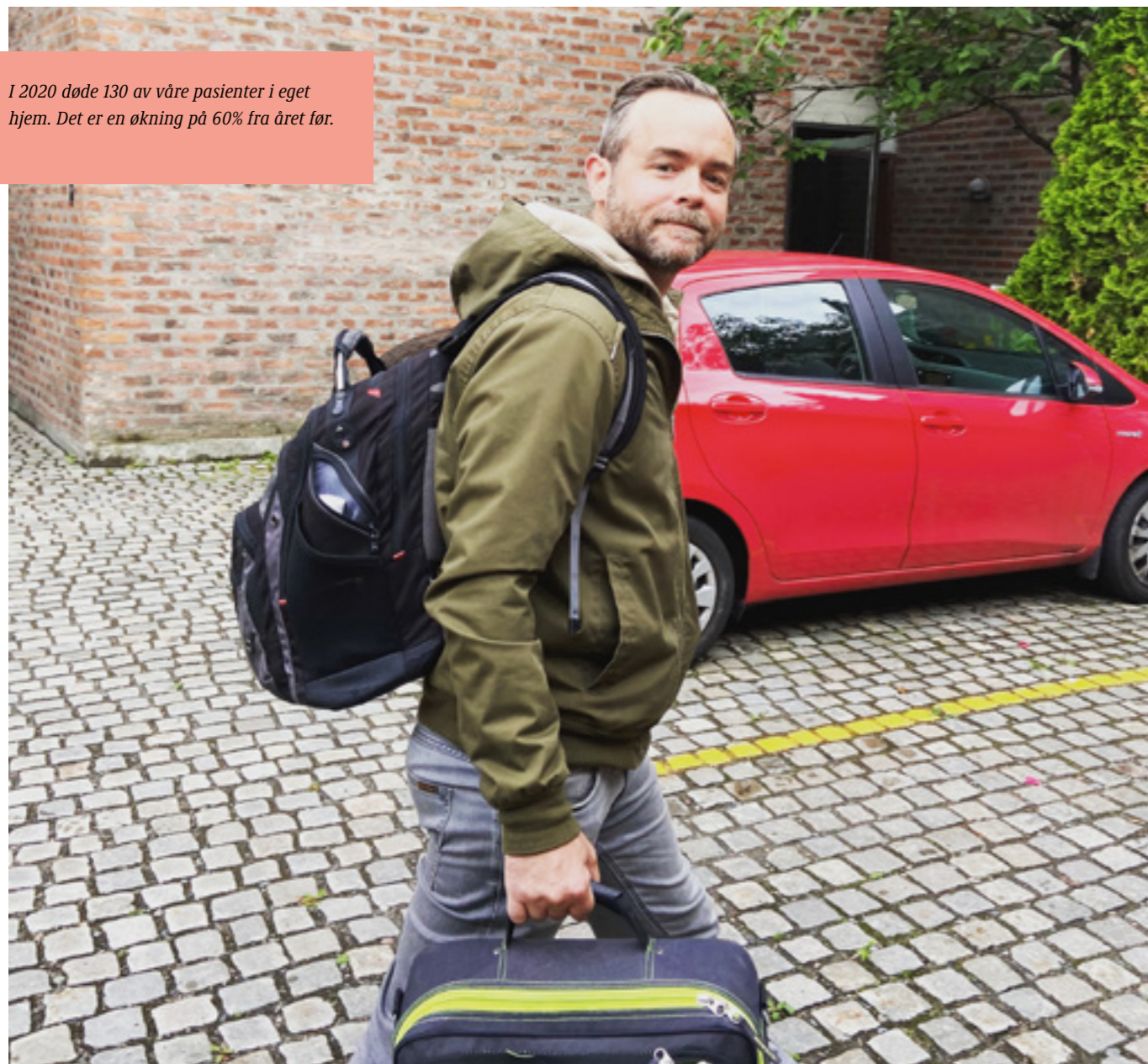
som primært drives av frivillige, der målet er sosial kontakt, har i tråd med retningslinjer fra norske helsemyndigheter hatt et tidvis begrenset tilbud. Særlig hardt rammet har sorggruppene, Møtstedet Oslo Øst og Familiehjelpen vært. Flere av aktivitetene har funnet veien over på digitale flater. For noen har det fungert godt, mens det for andre har vært langt mer krevende. Vi vil jobbe videre med å utvikle den digitale frivilligheten i 2021.

Samtidig som dagene har vært preget av korona, har vi funnet tid til å utarbeide Fransiskushjelpens første strategiplan. Det er vi stolte av. Både frivillige, ansatte og styret har bidratt i arbeidet med strategien. Et viktig strategisk mål handler om å tydeliggjøre organisasjonens identitet. Vi ønsker å gjøre det tydelig både for oss selv og for verden hva det vil si å jobbe i Frans av Assisis ånd i vår tid. Med det som utgangspunkt ønsker vi å bli en viktig samfunnsstemme på fagområdene sorg, rus og palliasjon. Å videreutvikle og kvalitetssikre hele organisasjonens arbeid, står også sentralt i strategien. Strategien er nærmere beskrevet senere i denne årsrapporten.

En stortakk til alle Fransiskushjelpere, både ansatte og frivillige, som har gjort det beste ut av et krevende år. Takk for vilje til omstilling og kreative løsninger. Jeg tror vi har gjort oss viktige erfaringer som vil kunne tas i bruk de neste årene.

Lise Tørnby
Generalsekretær

I 2020 døde 130 av våre pasienter i eget hjem. Det er en økning på 60% fra året før.

Pleietjenesten

Nøkkeltall 2020

- 388 innskrevne pasienter
- 130 pasienter fikk dø hjemme
- 8988 pasientnære timer
- 17 frivillige bistod 11 pasienter- tilsammen ca 260 timer

- Tjenesten ble driftet med 12,55 lønnede årsverk

Økt hjemmetid for alvorlig syke i livets siste fase

I 2020 hadde vi en økning på 60% i pasienter som døde hjemme- fra 81 i 2019 til 130 i 2020. Vår modell med tid, kompetanse og tilgjengelighet gjør at flere opplever at det er trygt å dø hjemme. Vi jobber målrettet slik at både pasienter og pårørende skal oppleve dette. Vi mener at besøksrestriksjoner på sykehus og sykehjem i forbindelse med korona har bidratt til å øke antallet som ønsker å dø hjemme. Vi hadde også en økning på antall henvendelser, og måtte i perioder opprette ventelister for våre pasienter.

I 2020 kom Stortingsmelding 24 om lindrende behandling. Fransiskushjelpen deltok på høringen i Helse- og omsorgskomiteen. Vi mener å se en økende trend for hjemmedød i samfunnet, og tror dette har sammenheng med økt fokus på palliasjon og hjemmedød fra politisk hold. Når samfunnsdebatten skaper rom for å snakke om temaet, fører det til at flere ser på det som en reell mulighet å dø hjemme.

Vi gjennomfører årlige undersøkelser blant etterlatte for å kartlegge fornøydhet med vårt tilbud. 94 prosent av de etterlatte oppga i 2020 at de i stor eller i svært stor grad var fornøyd med hjelpen de mottok fra Fransiskushjelpen.

Vårt team består av sykepleiere og helsefagarbeidere med lang erfaring og spesialkompetanse innen palliasjon og kreftomsorg. Vi har lege og fysioterapeut tilknyttet tjenesten.

Vakter av tre timers varighet på dagtid og ti timers varighet på natt tilbys etter individuelle vurderinger. Sykepleier i bakvakt kan kontaktes hele døgnet alle dager for innskrevne pasienter.

Vi jobber tett med familie og pårørende under sykdomsforløpet og følger opp etter dødsfall med tilbud om etterlattsamtale. Vi har et stort fokus på å gjøre situasjonen så trygg som mulig for både pasient og pårørende under hele sykdomsforløpet. Vi har også frivillige tilknyttet tjenesten. Disse går gjennom opplæring og bistår pasienter som ønsker det med samtale, tilstedeværelse og enkle praktiske oppgaver.

Pleietjenesten samarbeider tett med andre aktører, blant annet Lovisenberg Lindring og Livshjelp, sykehusenes palliative team, bydelenes hjemmetjeneste og kreftkoordinatorer.

Vi er åpne for alle pasienter i sen palliativ fase, uavhengig av diagnose. Pleietjenesten har

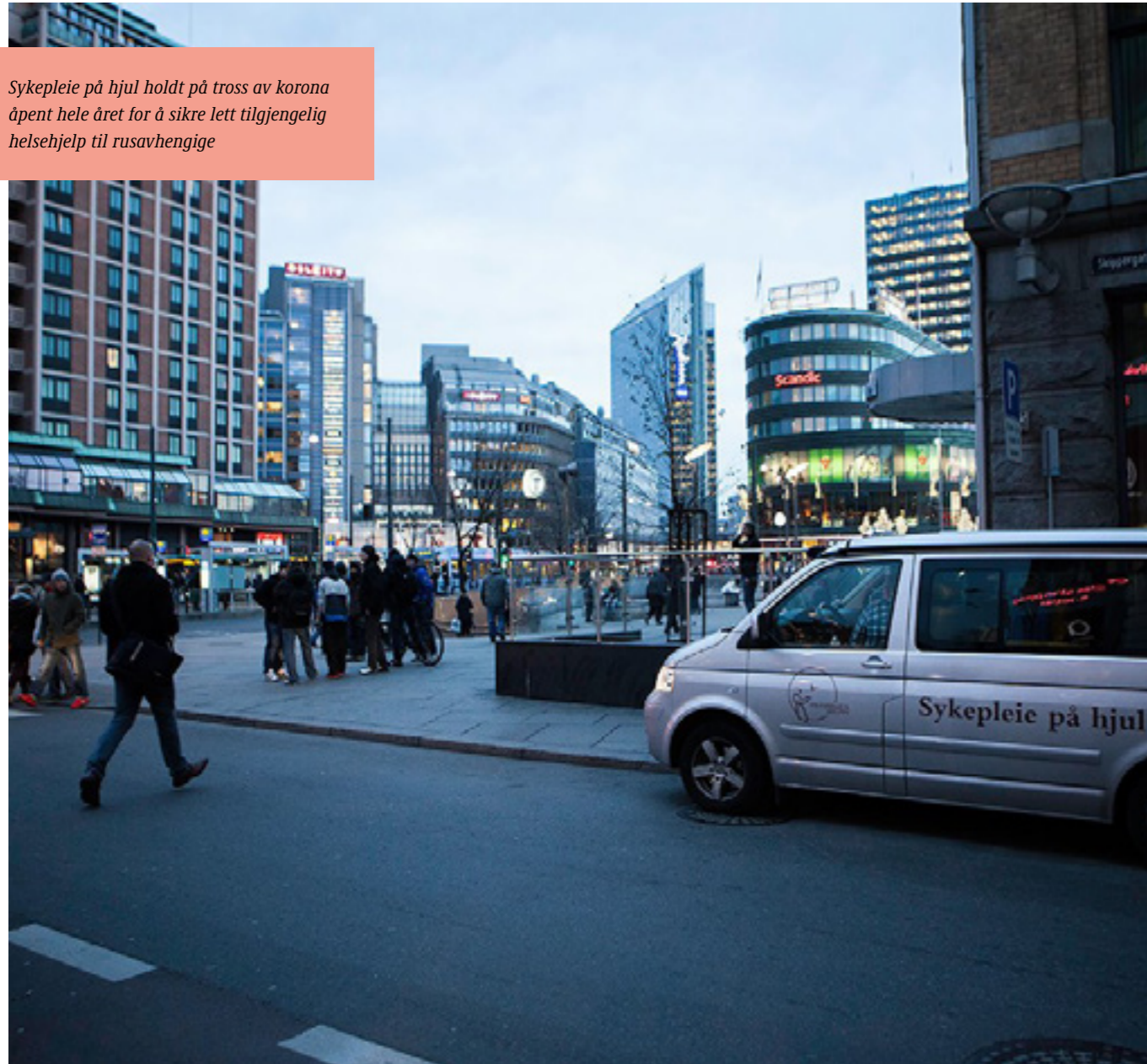
rammeavtale med Oslo kommune, og er fullfinansiert via dette.

Jeg vil rett og slett bare takke dere for at dere finnes. Vi fikk tatt et verdig farvel og døden ble ikke så vond og skremmende. Den opplevdes også vakker og riktig for min mor.

Sitat fra pårørende i etterlattsundersøkelsen 2020

Sykepleie på hjul holdt på tross av korona åpent hele året for å sikre lett tilgjengelig helsehjelp til rusavhengige

Sykepleie på hjul

Nøkkeltall 2020

- 4797 henvendelser i løpet av året
- 719 henvendelser gjaldt helsehjelp
- 7 frivillige har gjennomført 33 frivilligvakter- totalt 198 timer med frivillig innsats

- Tjenesten ble driftet med 2,8 lønnede årsverk i tillegg til 0,3 årsverk på timesbasis

Hovedmålet er skadereduksjon og lett tilgjengelig helsehjelp

Sykepleie på hjul har på tross av korona holdt åpent som normalt, og tilbudt skadereduksjon og helsehjelp til de som trenger det mest gjennom hele året. Vi endret turnusen og etablerte faste team for å redusere risikoen for smitte og stenging av tilbudet. I tillegg til å opprettholde tilbudet til de som trenger det mest har vi testet for covid-19 i rusmiljøet.

I 2020 har vi videreført hepatittprosjektet som startet i 2019. Vi har anskaffet egen maskin for testing; Lavterskel testing og behandling for hepatitt c er nå et permanent tilbud i Sykepleie på hjul.

Vi har videreutviklet arbeidet med desentralisering i tråd med strategisk plan for rusfeltet. I 2021 har vi tilbudt helsehjelp på Kastanjen aktivitetshus og Aktivitetshuset Bjerke. I tillegg til nye avtaler på Kastanjen og Bjerke, har vi holdt på faste besøk på Arveset gård på torsdager. Vi har daglig flere oppdrag i hele Oslo, og er innoen alle bydeler. Det at vi jobber fra bil gjør at vi er fleksible, og gir oss muligheten til å møte pasientene der de oppholder seg. Vi har gjennom året hatt syv frivillige sykepleiere tilknyttet

tjenesten, som har vært med på å bemanne kveldsvaktene på bilen en til to dager i uka. Med fokus på faglig forankret, frivillig innsats evner Fransiskushjelpen å møte det økte behovet for gatenær helsehjelp i Oslo.

Sykepleie på hjul er et lavterskel helsetilbud for mennesker med tilknytning til rus- og prostitusjonsmiljøet i Oslo. Arbeidet foregår fra bobil bemannet med to sykepleiere som gir helsehjelp på gata, eller drar på hjemmebesøk. Vi deler også ut rent brukerutstyr og leverer medisiner ved korttidssykdom. Vi er opptatt av å være der våre pasienter oppholder seg, og jobber både i sentrum og i alle byens bydeler.

Vårt mål er å gjøre helsehjelp så lett tilgjengelig som mulig, slik at vi når de som ikke klarer å benytte seg av andre tjenester.

Jeg er veldig glad i Sykepleie på hjul og jeg håper de fortsetter for alltid!

Sitat fra pasient i brukerundersøkelsen 2020

Totalt 350 mennesker gikk i sorggruppe hos oss gjennom året

Sorgtjenesten

Nøkkeltall 2020

- 126 nye deltakere skrevet inn, og 84 av disse fikk plass i sorggruppe
- 42 frivillige har ledet 27 sorggrupper
- De frivillige har levert ca 1815 timer, noe som tilsvarer ca 1,1 årsverk

- Tjenesten ble driftet med 1,65 lønnede årsverk

- I tillegg har 20 aktive frivillige levert 1322 frivillige timer i Besøktjenesten, noe som tilsvarer ca. 0.8 årsverk

Hovedmålet er sorgstøtte som bidrar til økt livskvalitet og bedret psykisk helse

Vi har hatt stor pågang i 2020. Sorgtjenesten har fått svært mange henvendelser. Samtidig har færre sluttet i gruppe i løpet av året. Flere har derfor hatt behov for, og fått, individuelle samtaler enn tidligere år. Vi tror det skyldes korona, økt ensomhet og utfordringene med å ikke alltid ha fått tatt farvel med den som er død. For mange har det kommet en ny dimensjon av sorg i tillegg til den vanlige sorgen. Ettersom flere har henvendt seg og færre har sluttet, har vi opprettet venteliste for plass i gruppe.

Besøktjenesten var tidligere rettet mot hjemmeboende eldre med svak mobilitet. Vi ønsket i 2020 å spise dette tilbudet mot eldre sørgende. Endringene er fremdeles ikke implementert, grunnet koronasituasjonen og ansattssituasjonen. Besøktjenesten ligger nå under Sorgtjenesten, og har frivillige som har vært aktive også i 2020.

Også i Sorgtjenesten var 2020 et annerledes år. Det har ikke vært mulig å samles fysisk i grupper gjennom hele året. Alle gruppene har hatt kontakt i andre former. Noen har gått tur, snakket på telefon eller gjennomført digitale sorggrupper. Vi ønsker å ha videre fokus på muligheten for digitale sorggrupper i 2021.

Sorgtjenesten har i 2020 også sittet i referansegruppen for END-prosjektet- verdens største studie på etterlatte etter narkotikelatert

død. Vi holder oss kontinuerlig oppdatert på sorg som fagområde, og samarbeider tett med fagmiljøet, brukerorganisasjoner og offentlige tjenester.

Vi driver sorggrupper som ledes av frivillige som selv har mistet noen. Gruppene er delt inn etter alder og type tap, og møtes til faste tider. Vårt differensierte gruppetilbud gjør at vi kan imøtekomme den enkeltes særskilte behov.

Gruppene er utviklet utfra likepersonsprinsippet, der erfaringsdeling bidrar til selvhjelp og egenmestring. Det er to frivillige gruppeledere i hver gruppe. Gruppene møtes noen timer hver tredje uke. Vi er ikke et behandlingstilbud, men tilbyr hjelp og støtte til selvhjelp. Å høre andre fortelle om sine tap og reaksjoner gir et speil til å forstå egne reaksjoner. Det bidrar til å føle på normalitet i en krisesituasjon, og er for mange avgjørende for å kunne feste blikket på nytt.

Det gjør godt å vite at andre har opplevd noe av det samme som meg. Man kan snakke annerledes med folk som gjenkjenner de tankene og følelsene man sitter med. Det gir også håp å se at de som har kommet lengre i sorgprosessen enn meg, klarer seg bedre etterhvert. Jeg synes det er fint at gruppene er sammensatt av folk som er i ulike faser av sorgen.

Sitat fra deltakerundersøkelsen 2020

20 frivillige har gjort en forskjell i 44 barns liv i løpet av 2020

Familiehjelperen

Nøkkeltall 2020

- 44 barn i 20 familier har fått hjelp
- Barna har en forelder som har kreft, annen alvorlig somatisk sykdom eller en forelder med psykisk sykdom
- 20 frivillige leverte tilsammen ca

1036 timer, som tilsvarer 0,6 årsverk
- Tjenesten ble driftet med 1,1 lønnede årsverk

Hovedmålet er støtte til barn og unge som pårørende

Korona gjorde 2020 til et annerledes år, også i Familiehjelperen. Da den første nedstengningen kom i mars, ble også tilbudet til barn og unge i Familiehjelperen påvirket. Det var en vanskelig beslutning å stenge et tilbud til sårbare barn og unge, men vi fulgte råd og anbefalinger fra norske myndigheter.

Etter hvert åpent vi opp for utendørs treff, og til slutt også treff i hjemmene, så lenge både frivillig og familie ønsket dette. På grunn av dette ligger vi lavere i timeantall for de frivillige enn tidligere. Det ble også en nedgang i inntak av nye familier og frivillige.

Noen frivillige møtte sine barn digitalt. Det var naturlig nok ikke et alternativ for de som er i familier med små barn. Vår ansatt har vært tilgjengelig for råd og veiledning til både frivillige og familiene gjennom perioden.

Familiehjelperen er en tjeneste med fokus på barn og unge som pårørende, som befinner seg i en sårbar livssituasjon når familien og hverdagen er preget av sykdom. Vi ønsker å bidra med trygghet, forutsigbarhet og økt livskvalitet til barn og unge som har det vanskelig som følge av foreldrenes sykdom. Slik kan det også bidra forebyggende i forhold til psykisk helse og sosial inkludering.

Vi hjelper til med å opprettholde rutiner og hverdagsaktiviteter basert på de viktigste behovene i den enkelte familie. Det kan være

hjelp til henting i barnehage/skole, være med på aktiviteter, lek, leksehjelp og enkel matlaging.

Henvendelsene til Familiehjelperen kommer fra en rekke ulike aktører. Både andre tjenester i Fransiskushjelpen, hjemmetjenesten, sykehusene, barneverntjenesten, helsestasjoner, andre ideelle organisasjoner og familiene selv kontakter oss ved behov.

Alle våre hjelpere er frivillige, med ulik bakgrunn og alder, som har tid og ønske om å bidra til at familier kan få en bedre og enklere hverdag i en vanskelig livssituasjon. De frivillige får veiledning og oppfølging av vår fagansvarlig på feltet.

Noen familier får familiehjelp etter dødsfall, da behovet for hjelp og støtte ofte kan være like stort og vi ønsker et fokus også på barn og unge som etterlatte.

Det var helt fantastisk å få henne inn. Hun hjalp til masse, og var med på å lage en trygg og god atmosfære.

Sitat fra brukerundersøkelsen 2020

I 2020 ble det gjennomført 20 fysiske samlinger og 14 digitale treff på Møtested Oslo Øst

Møtested Oslo Øst

Nøkkeltall 2020

- 307 besøk fordelt på 20 fysiske samlinger
- 81 besøk fordelt på 14 digitale samlinger
- 47 faste deltakere

- 6 frivillige har levert tilsammen 481 timer, som tilsvarer ca 0,3 årsverk
- Tjenesten ble driftet med 0,3 lønnet årsverk

Hovedmålet er å skape et pusterom i hverdagen for kreftpasienter og pårørende

Vi har de siste årene hatt et jevnt antall samlinger, med svært stabile besøkstall. I 2020 har det grunnet korona vært færre fysiske samlinger enn planlagt. En periode hadde vi påmelding og begrensninger på antall deltakere, mens vi i andre perioder måtte gå over til digitale treff. Alle faste deltakere har blitt ivaretatt og ringt til på telefon i perioden med nedstengning. For enkelte er møtestedet det eneste sosiale i løpet av en uke, og det har vært krevende for mange at tiltaket har vært stengt i en periode.

Møtested Oslo Øst er et populært tiltak. Målgruppen er de som lever med kreftsykdom, og spesielt de som ikke lenger har fokus på full helbredelse.

Møtested Oslo Øst er åpent hver tirsdag ettermiddag, og driftes som et sosialt kveldstilbud for kreftpasienter og deres pårørende. Målet er å skape et fristed og et pusterom i hverdagen, der man kan treffe andre i samme situasjon.

Møtested Oslo Øst fremmer livskvalitet og mestring i form av tilpasset fysisk aktivitet, matglede og sosiale, kulturelle og faglige aktiviteter. Hensikten er å styrke den enkeltes ressurser ved å legge til rette for sosialt samvær, tilhørighet og erfaringsutveksling med andre i samme situasjon. I tillegg ønsker vi å skape en arena for samarbeid mellom bydelenes kreftkoordinatorer og frivillige fra Fransiskushjelpen.

Møtested Oslo Øst driftes i dag som et økonomisk og faglig spleiselag mellom fem bydeler i Oslo, Lovisenberg livshjelpssenter, Kreftforeningen, ulike legater og Fransiskushjelpen. Frivillighet står i fokus, og frivillige er tilstede på alle treff. Her bidrar de med tilstedeværelse og praktiske oppgaver, som samtalepartnere, samt i planleggingen av tilbudet. Kreftkoordinator fra én av bydelene samt vår koordinator er alltid tilstede på treffene.

Det viktigste er det sosiale, og å møte andre som har hatt kreft. Jeg bor alene og er uføretrygdet og jeg har godt av å møte andre mennesker. Jeg føler meg velkommen og godt ivaretatt på møtestedet.

Sitat fra deltakerundersøkelsen 2020

Strategi 2021-2023 vedtatt

Strategi 2021-2023 med hovedmål knyttet til identitet, frivillighet, fag/kompetanse og organisasjon er vedtatt. Det bestemte et enstemming styre i Fransiskushjelpen den 24.11.2020. Strategien er et resultat av en inkluderende prosess som har foregått gjennom året.

- Vi gleder oss til å jobbe målrettet med strategien de neste årene, sier generalsekretær Lise Tørnby. Denne skal være førende for arbeidet i organisasjonen fra 2021 og ut 2023. Strategien er et resultat av et inkluderende arbeid i organisasjonen. Tirsdag 4. februar var alle ansatte, styremedlemmer og frivillige invitert til første strategisamling. Tema for denne første samlingen var Fransiskushjelpens identitet og egenart, og ble ledet av Signe Marie Riiser. Rundt 30 ansatte, frivillige og styremedlemmer var tilstede.

- En strategi beskriver nettopp hvor vi skal og hvordan vi skal komme dit. Vi ønsket å gjøre et strategiarbeid i Fransiskushjelpen for å sikre at vi vet hvor vi skal i organisasjonen og hvordan vi skal komme oss dit. Det er viktig for å kunne jobbe målrettet de neste årene, forteller Tørnby. Hun har tidligere utarbeidet flere strategier sammen med tidligere arbeidsgivere, og så frem til å gjøre det samme i Fransiskushjelpen.

Den 25. august var det ny samling, den gangen med koronavennlig avstand og et utvalg ansatte, frivillige og styremedlemmer.
- På denne samlingen ble det

klart at vi ønsket å tydeliggjøre Fransiskushjelpens identitet og egenart, sier Tørnby. - Slik kan forhåpentligvis flere bli kjent med arbeidet Fransiskushjelpen gjør og bruke oss ved behov. Vi ønsker oss også en tydeligere samfunnsstemme på våre fagområder palliasjon, sorg og rus, sier generalsekretæren videre. - Til sist ble det klart at vi vil arbeide systematisk med å videreutvikle og kvalitetssikre hele Fransiskushjelpens arbeid, med særlig vekt på fag og frivillighet. Etter den siste samlingen ble det utarbeidet et strategidokument.

Dokumentet ble godkjent på styremøte 24.11.2020 og er førende når det lages handlingsplaner de neste årene. - Nå skal dokumentet brukes aktivt de neste årene. Vi ser vi frem til å implementere hovedmålene fra strategien i alt vårt arbeid fremover, avslutter Lise Tørnby.

Fransiskushjelpens strategi 2021-2023

Identitet

En klar forståelse av vår egenart og identitet er en viktig forutsetning for at Fransiskushjelpen skal bli synlige utad, og for å binde organisasjonen sammen innad og skape sammenhengskraft.

Fransiskushjelpen skal ha en tydelig identitet som binder oss sammen internt og synliggjør oss eksternt.

Vi skal:

- Jobbe systematisk med å tydeliggjøre vår identitet og egenart
- Utarbeide en kommunikasjonsplan som brukes aktivt
- Være en synlig samfunnsaktør og sette aktuelle tema på dagsorden

Frivillighet

Våre frivillige møter mennesker i sårbare situasjoner. Frivillige trenger tett oppfølging og støtte for å kunne stå i tjenesten over tid. Rom for utvikling og trivsel er en viktig motivasjon for mer opplæring og tettere oppfølging av våre frivillige.

Kompetente frivillige skal yte støtte til mennesker i sårbare situasjoner over tid.

Vi skal:

- Ha systematiske og helhetlige retningslinjer for rekruttering, opplæring og oppfølging av frivillige
- Ha en tydelig modell for spesialisert frivillighet som enkelt kan brukes, formidles og deles
- Utarbeide en modell for bruk av gruppeledere i organisasjonen

Fag og kompetanse

Fransiskushjelpen leverer spesialiserte tjenester til sårbare brukergrupper. Det er viktig at arbeidet preges av høy faglig kvalitet, og at våre ansatte er blant de fremste på fagfeltet de jobber.

Vår fagkompetanse skal være etterspurt. Faglig utvikling og fornying skal prege Fransiskushjelpen.

Vi skal:

- Avklare kompetansen i organisasjonen og utarbeide en tydelig kompetanseplan for ansatte og frivillige
- Knytte oss tettere til aktuelle fag- og forskningsmiljø
- Utvikle nye prosjekter eller satsningsområder, alene eller sammen med aktuelle samarbeidspartnere

Organisasjon

I tillegg til å jobbe med organisasjonskultur, identitet og egenart, vil en tjenlig organisasjonsstruktur hjelpe oss å utnytte ressursene maksimalt og skape rom for utvikling. God økonomi er en forutsetning for å skape det vi vil skape og for at vi kan bidra med det vi ønsker å bidra med.

Vi skal ha en tjenlig organisasjonsform og økonomisk forutsigbarhet.

Vi skal:

- Utarbeide gode rutiner for personal, lønn, budsjett og økonomi
- Jobbe for å sikre nye rammeavtale med Oslo kommune
- Jobbe systematisk med å øke inntekter og sikre driften for fremtiden

Langt flere hjemmedød i 2020

Aldri før har så mange alvorlig syke og døende i Oslo fått mulighet til å dø hjemme som i koronaåret 2020. Tallene våre viser en økning på over 60 prosent fra året før. Det er ny rekord.

-I2020døde130avFransiskushjelpens pasienter hjemme. Det er en økning på mer enn 60 prosent fra 2019, da 81 pasienter døde hjemme. Går vi tilbake til 2018 var tallet 57. På to år er tallet altså mer enn doblet,

forteller leder for Fransiskushjelpens hjemmehospice, Saskia Berdahl. - Vi har sett tendensen over tid, men dette forsterket seg kraftig under korona, sier Berdahl.

- Vi tror den største enkeltårsaken til økningen i tallene våre i 2020 er korona. Mange har vært redde for å bli smittet, og har følt at det er tryggere å være hjemme. Med besøksrestriksjonene som har vært på sykehjem og sykehus, har mange

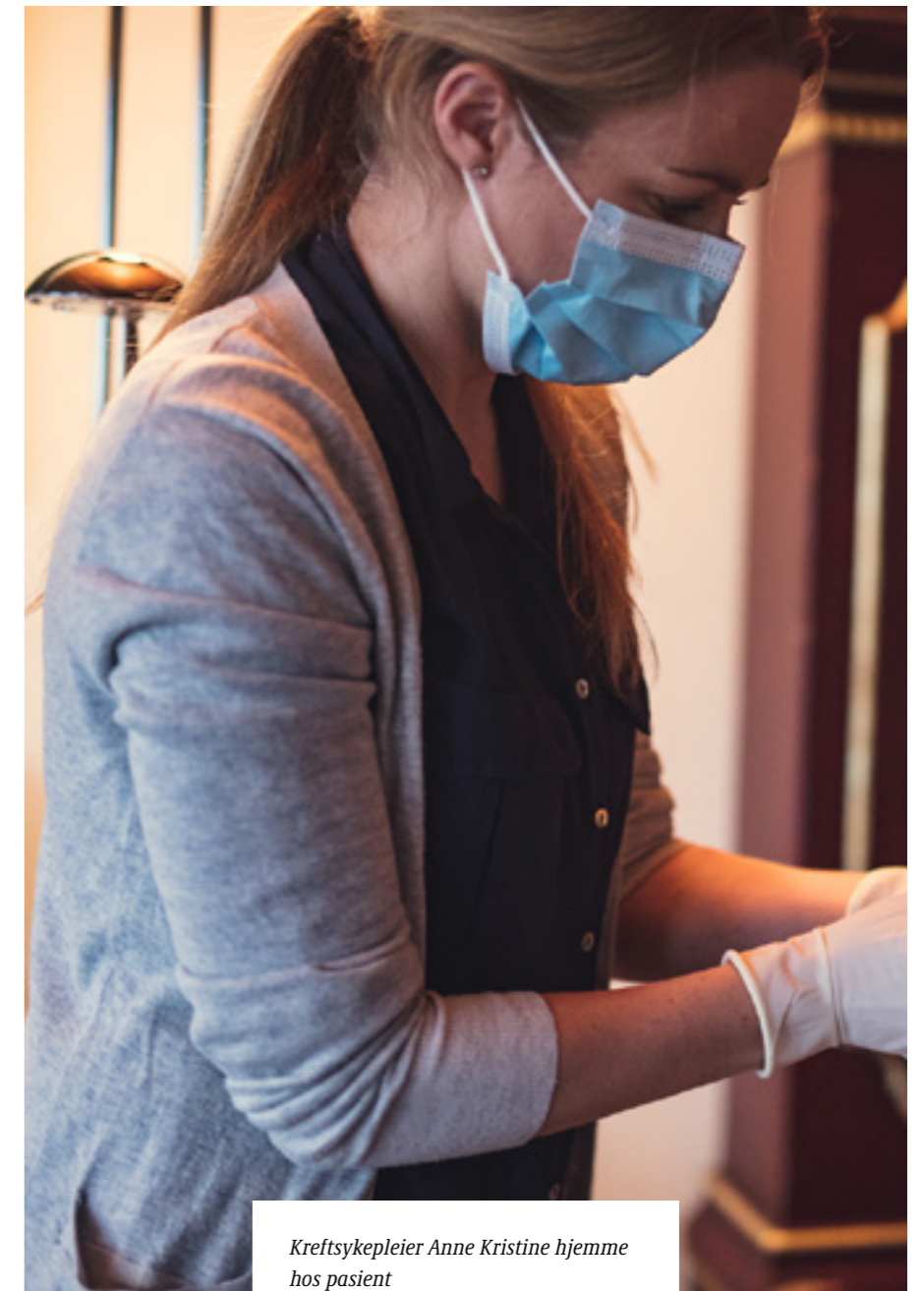
Tid, kompetanse og tilgjengelighet er nøkkelfaktorer for å lykkes med økt hjemmetid med god livskvalitet for alvorlig syke

også ønsket å være hjemme slik at de kan ha sine nærmeste rundt seg, sier Berdahl. - Tiden før livets aller siste dager er verdifull. Pasienter med kort forventet levetid ønsker å være mye sammen med sine nærmeste. Strengt besøksregler oppleves som vanskelig når en har kort forventet levetid, og begrenset besøkstid.

Fransiskushjelpen har ikke bare en økning i antall pasienter som dør hjemme, men også i antall henvendelser totalt. - I 2020 har vi fått flere henvendelser enn vi har hatt kapasitet til å betjene. I perioder har vi måttet prioritere pasienter med svært kort forventet levetid. Mange ønsker i utgangspunktet å dø hjemme, og med besøksrestriksjonene som ble innført under korona, ble det nok aktuelt for enda flere i løpet av fjoråret, sier Berdahl.

De siste årene har stadig flere pasienter og pårørende ønsket mest mulig hjemmetid i livets siste fase. Tendensen er ikke ny, men har blitt kraftig forsterket under korona. - Jeg tror vi ser vi en økende trend i samfunnet, sier Berdahl. - Helse- og omsorgskomiteen la frem sin stortingsmelding om palliasjon i fjor, så det er et økt fokus på lindrende behandling og hjemmedød fra politisk hold. Mange pasienter har kanskje ikke tenkt på at det er en reell mulighet å være hjemme i livets siste fase. Når samfunnsdebatten skaper rom for å snakke om at det er mulig å dø hjemme, fører det til at flere ønsker seg dette, utdyper Berdahl.

- For å skulle dø hjemme er man helt avhengig av å føle seg trygg. Er man alvorlig syk og skal dø hjemme må det derfor planlegges godt. Det krever mye av pårørende når det ikke er helsepersonell tilstede kontinuerlig, sier Berdahl. Hun understreker at en forutsetning for å kunne være hjemme er god lindring

Kreftsykepleier Anne Kristine hjemme hos pasient

og omsorg. - Tid, kompetanse og tilgjengelighet er nøkkelfaktorer for å lykkes med økt hjemmetid med god livskvalitet for alvorlig syke, sier Berdahl.

- Vi er glad for at så mange har fått muligheten til å dø hjemme med sine nærmeste rundt seg i 2020, sier generalsekretær Lise Tørnby. -En forutsetning for å kunne være

hjemme i denne fasen er godt samspill mellom pårørende og høyt spesialiserte fagfolk. Økningen vi har sett i 2020 hva angår antall hjemmedød er markant, og vil trolig fortsette. Det er ingenting som tyder på at behovet vil bli mindre de kommende årene, sier Lise Tørnby.

Digitale sorggrupper

Fransiskushjelpens sorggrupper ble som alt annet påvirket under koronanedstengningen i mars. Etter en annerledes vår og sommer møttes sorggruppene fysisk igjen på høsten, i større lokaler. Deretter kom en ny nedstengning. Mens mange av sorggruppene fikk prøve seg på digitale møter i løpet av 2020, gikk andre turer eller ringte hverandre på telefon.

– Digitale sorggrupper var helt nytt for oss da vi startet opp med tilbudet våren 2020. Vi ble tvunget til å tenke nytt og ta i bruk teknologien under koronakrisen. Det var en spennende og nyttig erfaring. Vi var usikre på om det ville være mulig å dele sorgerfaringer i et felles digitalt rom. Sorg er personlig og angår oss på et svært dypt plan. Vårt inntrykk er at det for de aller fleste har vært langt bedre å møtes digitalt enn ikke å møtes i det hele tatt.

Samtidig synes det å gjelde for alle gruppene at det også er viktig å møtes ansikt til ansikt innimellom. Derfor er vi glade for at det var mulig i en periode etter sommeren. Vi hadde

strengt smittevernregler, og vi leide større lokaler slik at alle deltakerne kunne holde god avstand, forteller Marianne Sandsdalen, fagansvarlig på sorg i Fransiskushjelpen. Sandsdalen sier at mange av de frivillige sorggruppelederne har vist stor fleksibilitet i perioden, og at mange har fulgt opp deltakerne på telefon.

– Det har vært en utfordring for noen å møtes digitalt, men vi er glade for alt arbeidet som er lagt ned for å få det til. Nå tror vi at vi har gjort oss noen erfaringer som blir nyttig inn i 2021. Da ønsker vi å utvikle den digitale frivilligheten slik at vi er godt rustet for det som måtte komme.

Testet for korona i rusmiljøet

I slutten av april 2020 begynte Fransiskushjelpen med koronatesting i det åpne rusmiljøet, både på gata og hjemme hos pasientene.

I samarbeid med Velferdsetaten i Oslo kommune har den rullende bilen til Sykepleie på hjul vært en av aktørene som testet for covid-19. Målgruppen er mennesker som oppholder seg i det åpne rusmiljøet og har symptomer på korona.

- Vi håper å få testet de som kanskje ikke ville oppsøkt andre helsetilbud, sier sykepleier Anette Nauf. Sammen med de andre sykepleierne som jobber i Sykepleie på hjul har hun fått opplæring i hvordan man skal utføre testingen. Sykepleierne må ha på seg fullt smittevernstutstyr før de tar en såkalt dyp neseprøve. Prøven leveres deretter til feltpleien på Først, sammen med screeningskjema og journalnotat.

– De som oppholder seg i det åpne rusmiljøet og som har feber, luftveislager eller andre symptomer vurderes for testing, forteller

Nauf. Hun er glad for at Sykepleie på hjul kan bidra til at flere får testet seg for koronasmitte. – De som tester positivt vil få god helsefaglig oppfølging av kommunen, og bydelene vil stå for smittesporingen, forteller sykepleieren. – Det er fint å kunne være med på å teste flere, og å vite at de som eventuelt er smittet vil få god oppfølging, avslutter Nauf.

I 2020 gjennomførte Sykepleie på hjul en rekke slike tester. Arbeidet med å teste for covid-19 blant rusbrukere på gata fortsetter inn i 2021.

Hvorfor lar vi oss inspirere av en munk fra middelalderen i vår tid?

Frans var rikmannssønnen fra Italia som fikk en religiøs oppvåkning og endret livet sitt radikalt. Han gav avkall på alt han eide og stilte seg på de fattiges side.

Fransiskushjelpens grunnlegger Brita Paus var sterkt inspirert av munken fra middelalderen da hun i 1956 begynte med hjelp i hjemmene til medmennesker på Oslo østkant. Paus brant for de som trengte det mest; syke, eldre eller andre som hadde kommet i vanskeligheter. Hun ønsket å etablere et arbeid der Frans av Assisis ånd kunne bringes videre. I tett dialog med fransiskanerne på Grønland ble organisasjonen som fikk navnet Fransiskushjelpen etablert. «Alle skjønner hva det dreier seg om», sa Paus. «Det handler om å være til for den enkelte».

På samme måte som Frans søkte innflytelse gjennom måten han levde på, og ikke gjennom ord, var Brita Paus opptatt av at barmhjertighet utøves best med beina. Sammen med frivillige ønsket hun å gi omsorg til mennesker som falt utenfor samfunnets etablerte ordninger. Samtidig som Paus var tydelig på at Frans var hennes forbilde, var hun krystallklar på at det ikke skulle forkynnes. Hun oppfordret sine medhjelpere til å «legge bibelen i veska og være et medmenneske» når det skulle utøves nestekjærlighet i praksis.

Fremdeles finnes det mennesker i Oslo som lar seg inspirere av denne munken fra middelalderen. Både ansatte og frivillige i Fransiskushjelpen søker å hjelpe, lindre og være tilstede for mennesker i livets ytterste grense. I strategiarbeidet i 2020 stilte vi oss

spørsmålet på nytt- hva vil det egentlig si å jobbe i Frans av Assisis ånd? Hvordan kan vi la oss inspirere av Frans i vårt arbeid i dag?

I arbeidet holder vi fast at vår hjelp skal gis alle, uansett trostilhørighet. Vi vil fortsette å fylle tomrom der det offentlige ikke strekker til i det moderne samfunnet. Og vi skal ha tid til de medmenneskene som trenger vår hjelp.

Radikal nestekjærlighet kan kanskje tolkes som at man må selge alt man eier, for deretter å stille seg på de fattiges side og kjempe mot fattigdom og urettferdighet? Frans forfektet at den som ville være fullkommen måtte selge alt han eller hun eide og gi det til fattige.

Vi mener at i vår tid handler radikal nestekjærlighet også om å ta seg tid. Tid til å hjelpe, lindre og være tilstede. Tid nok til å være nær medmennesker i livets siste fase. Tid til å samtale med de som har mistet sine kjære. Radikal nestekjærlighet handler også om å være tilstede blant rusbrukere på gateplan i Oslo, uten krav eller mål om rusfrihet. Å være nær, gi sykepleie, sårstell og oppmerksomhet handler om, i både Frans og i Brita Paus' ånd, å ha respekt for de man hjelper.

Kanskje er det en radikal motsats til det hektiske livet som preger de fleste av dagene våre.

Om oss

Fransiskushjelpen er en ideell, diakonal stiftelse som henter sin inspirasjon fra Frans av Assisi. Med han som eksempel etterstrebes et helhjertet engasjement for å hjelpe, lindre og være tilstede for mennesker i nød. Vi har vært i drift siden 1956. Vi yter profesjonsbaserte og frivillighetsbaserte tjenester innenfor palliasjon, rusomsorg, sorgstøtte, familiehjelp og møtested for kreftrammede. Alle våre tjenester skal bære preg av at vi har tid, at vi ønsker å være til stede og at vi har en dyp respekt for det enkelte menneske.

Fag og frivillighet

Det har i 2020 vært ansatt 23,6 årsverk i organisasjonen, fordelt på 29 stillinger. Av de fast ansatte var det 4 menn. Styret består av 7 medlemmer, hvorav 2 er kvinner. Det er full likestilling mellom kjønnene, både ved ansettelse, rekruttering til styret og blant de frivillige. Fransiskushjelpen har et aktivt forhold til sykefravær og brudd på arbeidstidsbestemmelser. Det totale sykefraværet i 2020 var på 3,3%. Det er betraktelig lavere enn i 2019 (7,5%). Da Fransiskushjelpen ble opprettet var all innsats frivillig. Vi har i dag frivillige tilknyttet alle våre tjenester. I 2020 leverte 112 aktive frivillige totalt ca 5100 timer, noe som tilsvarer ca 3 årsverk.

Økonomiske bidragsytere

Innsamlede midler og gaver for 2020 beløper seg til kr 2 557 477. Årsregnskapet for stiftelsen er utarbeidet under forutsetning om videre drift, og det bekreftes at denne forutsetningen er tilstede. Fransiskushjelpen fikk i 2020 økonomiske midler fra Velferdsetaten, Helsedirektoratet, Eckbos legat, Backes legat, Scheiblers legat, J.E. Isbergs fond, Bergesenstiftelsen, Stiftelsen Kaare Berg, Amundsenstiftelsen, Anette og Brynjulf Skaugens stiftelse, Anette og Ragnar Stoud Platous stiftelse, Hans Thomas Grams stiftelse og Odd Ryghs stiftelse, samt en rekke private givere. Tusen takk til alle våre økonomiske bidragsytere.

Korona

Året 2020 blir stående i koronaens tegn, også i Fransiskushjelpen. De første retningslinjene for å hindre smittespredning og sikre drift av våre kjerneoppgaver ble utarbeidet i begynnelsen av mars. Gode retningslinjer og nye måter å arbeide sammen på bidro til at vi kunne holde våre helsetilbud åpne gjennom hele koronaåret. Når det gjelder samlinger og aktiviteter i våre frivillige tjenester, har de tidvis vært stengt på grunn av strenge, nasjonale retningslinjer. Mange av tiltakene har allikevel funnet andre måter å holde kontakten på- både gjennom telefon, utendørs tur med avstand og digitale samlinger. Vi har jobbet kontinuerlig gjennom året med å sette retningslinjer tilpasset nasjonale og lokale myndigheters anbefalinger.

Hjelpe, lindre og være tilstede

www.fransiskushjelpen.no